

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Etapa județeană/a sectoarelor municipiului București
9 martie 2024
Clasa a VI-a

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul efectiv de lucru este de trei ore.**
- **Punctajul total este de 100 de puncte.**

Citește fiecare dintre textele următoare pentru a putea răspunde la cerințele formulate:

A.

Joia, prima oră pe care o aveam era cea de botanică, și la ora 12, când începeam programul, ne aliniam toți în fața laboratorului, așteptând ca doamna Pârnu să vină să deschidă. Încă din prima zi de joi, Ruxi a apărut lângă mine la rând. Ea termina școala la 12, așa că era îmbrăcată și cu ghiozdanul în spate, gata să plece acasă.

— Ce faci aici? am întrebat-o.

— Vreau și eu să văd laboratorul, a zis. Numai să bag capul.

— N-au voie alți copii, mă ceartă doamna, am spus.

— Nu zic că ești sora mea, a zis ea.

Când s-a deschis ușa laboratorului, a intrat odată cu noi și, în timp ce noi ne așezam la locurile noastre, ea a rămas pe culoarul dintre bănci și s-a uitat pe pereți, la insectarele expuse. Unul avea în el un liliac. Mai multe aveau șopârle.

— Tu cine ești? a întrebat-o profesoara după ce s-a făcut liniște.

— M-am rătăcit, a zis ea și s-a întors pe călcâie și a vrut să iasă, dar nu-și dăduse seama cât de grea era ușa enormă, capitonată. A tras cu greu de ea și a zbughit-o pe holul școlii.

— Știe cineva cine e fetița? a întrebat doamna Pârnu.

Ne-am uitat unii la alții.

— E sora mea, am zis eu într-un târziu, un pic vinovată. Voia să vadă insectarele.

În ziua aia am scris titlul primei lecții în caietul lunguiet și am făcut și primul desen. Doamna Pârnu ne-a spus că vrea să scriem cu creionul, pentru c-o să auzim cuvinte ciudate la această materie și e posibil ca prima dată să le scriem greșit.

În ora aceea ne-am uitat, la microscop, la foițe de ceapă și-mi amintesc spaima pe care am simțit-o, preț de o secundă, când am văzut că interiorul celulelor pulsa de viață. Erau atâtea lucruri mult mai mici decât noi care așteptau să fie descoperite. Și era atâta forță acolo.

Doamna Pârnu ne-a desenat apoi pe tablă o celulă vegetală. Desena cu ambele mâini în același timp, într-o coordonare perfectă, și-n timp ce desena, vorbea cu noi. Am rămas cu toții muți de uimire.

La finalul orei, m-a chemat la catedră. M-a strigat pe nume. Nu-mi imaginam că, deja de la a doua oră, ea știe cum ne cheamă, poate verificase în vreun plan al clasei sau în catalog. Dar mi-a dat senzația că știe multe lucruri despre mine și asta poate să te bucure și în același timp să te sperie un pic.

S-a dus în debaraua din spatele peretelui și mi-a adus un obiect mic.

— Uite, a zis ea. Pentru sora ta.

Am întins mâna și am luat pietricica aceea gălbuie, aproape transparentă, cu o furnică intactă în ea.

— E chihlimbar, a zis doamna Pârnu.

Am repetat cuvântul cu voce tare, ca să mi-l fixez în minte, ca pe o melodie. L-am desfăcut în bucăți mai mici, pe care le-am repetat de câteva ori, în ordine, în minte.

— Mulțumesc, am zis.

— Înțeleg că-i plac insectele.

I-am zâmbit, apoi mi-am strâns lucrurile și am ieșit din laborator. De fapt, mie îmi plăceau insectele. De ce intrase așa la ora mea și peste profesoara mea? În ziua aia, când am ajuns acasă, m-am gândit dacă voiam să-i dau sau nu piatra lui Ruxi și am decis că nu. Când recunoscusem că e sora mea, îmi asumasem mustrarea care credeam că va urma, eram gata să suport o dojană pentru ea, așa că meritam să păstrez piatra.

Am ascuns-o sub saltea.

Lavinia Braniște, *Sora lui Colăcel*

B.

Un tânăr răcușor își zise în sinea lui: „De ce oare în familia mea toți umblă de-a-ndăratelea? Eu vreau să-nvăț să umblu înainte ca broaștele, și să-mi cadă coada dacă n-o să reușesc.”

Începu, așadar, să facă exerciții pe ascuns, printre pietrele din râulețul în care se născuse. În primele zile însă, efortul fu istovitor: se izbea de toate cele, își ciobea carapacea și i se încurcau picioarele. Dar, încet-încet, lucrurile începură să meargă mai bine, fiindcă totul se poate învăța, dacă vrei.

Când fu sigur pe sine, se prezentă înaintea familiei și zise:

— la priviți-mă.

Și făcu o bună bucată de drum mergând înainte.

— Fiule, îi zise maică-sa izbucnind în plâns, ai dat în mintea copiilor? Vino-ți în fire, umblă așa cum te-au învățat tatăl tău și mama ta, umblă ca frații tăi, care te iubesc atâta.

Frații lui însă nu făceau decât să râdă de el.

Tatăl îl privi o vreme cu asprime, apoi zise:

— Gata! Ajunge! Dacă vrei să rămâi cu noi, umblă la fel ca toți ceilalți raci. Dacă vrei să faci după capul tău însă, pe-aci ți-e drumul, râul e mare.

Curajosul răcușor îi iubea mult pe ai săi, dar era prea încredințat că are dreptate ca să aibă îndoieli: își îmbrățișă mama, își luă rămas-bun de la tatăl și de la frații săi și porni în lume.

Umbletul lui stârni imediat uimirea unui conclave de broaște care, ca adevărate bârfitoare ce erau, se adunaseră să mai pălăvrăgească de una și de alta în jurul unei frunze de nufăr.

— Lumea a-nceput să meargă de-a-ndăratelea, zise una, ia uitați-vă la răcușorul ăla și ziceți-mi că nu-i așa, dacă puteți.

— Nu mai există respect, zău așa, zise alta.

— Vai de lume și de amar, zise a treia.

Răcușorul însă își continuă neabătut drumul, trebuie s-o spunem, pe calea pe care-o apucase. La un moment dat, se auzi strigat de un rac bătrân cu privirea tristă, care trăia singur în umbra unei stânci.

— Bună ziua, zise tânărul răcușor.

Bătrânul îl privi îndelung, apoi spuse:

— Crezi că faci bine ce faci? Și eu, când eram tânăr, m-am gândit să-i învăț pe raci să umble înainte. Și uite cu ce m-am ales: trăiesc singur-singurel, iar lumea și-ar mușca limba mai degrabă decât să-mi vorbească. Ascultă-mi sfatul cât mai e timp: resemnează-te și fă la fel ca ceilalți, și într-o bună zi ai să-mi mulțumești.

Tânărul rac nu prea știa ce să răspundă, așa că tăcu. În sinea lui însă își spunea: „Eu am dreptate”.

Și, salutându-l politicos pe bătrân, porni mândru înainte pe drumul lui.

Oare va ajunge departe? Va face avere? Va reuși să îndrepte toate lucrurile de pe lumea asta? Nu știm, fiindcă deocamdată el merge înainte cu hotărârea și curajul începutului. Noi nu putem decât să-i dorim din toată inima:

— Drum bun!

Gianni Rodari, *Răcușorul cel tânăr*, traducere din italiană de Vlad Russo

C.

The poster features a stylized illustration of a man's head and shoulders on the left, with a network of icons (ear, eye, question mark, tongue, nose, hand) connected to his face. Above the head is a cluster of various gears. On the right, the text reads: 'LABORATORUL CURIOSITĂȚII' in large letters, with 'LABORATORUL' in a larger font and 'CURIOSITĂȚII' below it. Below this, it says 'ȘTIINȚA EXPLICATĂ PE ÎNȚELESUL TĂU INTERACTIV, PRACTIC ȘI DISTRACTIV'. At the bottom right, it states '20 -29 septembrie 2023' and 'MUZEUL DE ȘTIINȚE NATURALE ROMAN'. A small '2.0' logo is in the top right corner.

www.muzeu-neamt.ro

SUBIECTUL I

20 de puncte

Scrive pe foaia de concurs, numărul cerinței și litera corespunzătoare răspunsului corect:

1. Conțin diftong ambele cuvinte din seria:

- a) „afecțiune”, „joia”.
- b) „creioane”, „spuneai”.
- c) „culoar”, „făceau”
- d) „interior”, „ceapă”.

2 puncte

2. Sunetul „i” este semivocală în ambele cuvinte din seria:

- a) „începutului”, „foițe”.
- b) „raci”, „ghiozdanul”.
- c) „spaimă”, „târziu”.
- d) „trăiesc”, „lunguiet”.

2 puncte

3. Sinonimele potrivite în context ale cuvintelor subliniate în secvența: „Curajosul răcușor îi iubea mult pe ai săi, dar era prea încredințat că are dreptate ca să aibă îndoieli” se află, în ordine, în seria:

- a) *cutezătorul, adora, dovezi.*
- b) *fricosul, detesta, certitudini.*
- c) *îndrăznețul, asculta, dubii.*
- d) *temerarul, îndrăgea, ezitări.*

2 puncte

Scrive pe foaia de concurs, răspunsurile la cerințele de mai jos:

4. Scrie câte un enunț cu fiecare dintre omonimele cuvintelor subliniate în secvența: „Unul avea în el un liliac. Mai multe aveau șopârle.”

2 puncte

5. Alcătuieste un enunț în care verbul „a fi” să aibă altă valoare morfologică decât în secvența: „Când eram tânăr”, pe care o vei preciza.

2 puncte

6. Transcrie, din fragmentul dat, două verbe la moduri diferite, pe care le vei preciza: „— Lumea a-nceput să meargă de-a-ndăratelea, zise una, [...] ziceți-mi că nu-i așa, dacă puteți.”. **2 puncte**
7. Menționează cazul substantivelor subliniate în secvența: „— E sora mea, am zis eu într-un târziu, un pic vinovată. Voia să vadă insectarele.”. **2 puncte**
8. Indică funcția sintactică a cuvintelor subliniate în secvența: „Am întins mâna și am luat pietricica aceea gălbuie, aproape transparentă, cu o furnică intactă în ea.”. **2 puncte**
9. Alcătuieste un enunț imperativ în care substantivul „soră” să aibă funcție sintactică de complement prepozițional. **2 puncte**
10. Rescrie corect enunțul următor: „Ar fi frumos dacă ați vedea că toți venisem pregătiți pentru oră.”. **2 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

40 de puncte

Scrie, pe foaia de concurs, în enunțuri, răspunsurile pentru cerințele de mai jos:

1. Formulează două idei principale din textul A. **6 puncte**
2. Notează, din textul B, două reacții ale celorlalte personaje la comportamentul neașteptat al racului celui tânăr. **6 puncte**
3. Prezintă, în minimum 30 de cuvinte, un element de conținut comun celor trei texte-suport, valorificând câte o secvență din fiecare text. **6 puncte**
4. Precizează o trăsătură a răcușorului, personajul din textul B, ilustrând-o cu o secvență. **6 puncte**
5. Comentează, în 50 – 70 de cuvinte, o semnificație a secvenței din textul A: „*În ziua aia, când am ajuns acasă, m-am gândit dacă voiam să-i dau sau nu piatra lui Ruxi și am decis că nu. Când recunoscusem că e sora mea, îmi asumasem mustrarea care credeam că va urma, eram gata să suport o dojană pentru ea, așa că meritam să păstrez piatra.*”. **8 puncte**
6. Care este, în opinia ta, importanța idealurilor în viața unui copil? Justifică-ți răspunsul, în 70 – 100 de cuvinte, referindu-te la textele A și B. **8 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

40 de puncte

Scrie un text narativ, de minimum 150 de cuvinte, în care să răspunzi la una dintre întrebările din finalul textului B, imaginând o continuare a aventurii racului celui tânăr.

Vei primi **26 de puncte** pentru conținutul compunerii și **14 puncte** pentru redactare.

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.